

Omgevingsagenda Oudewater

3 juni 2019

Identiteit

Om strategische ruimtelijke keuzes op de lange termijn te maken is het van belang de identiteit van Oudewater goed te omschrijven. Hiermee wordt bepaald welke identiteitswaarden behouden of versterkt moeten worden en anderzijds vormt de identiteit het kompas om concrete keuzes te maken voor nieuwe ontwikkelingen.

Oudewater is te kenmerken als plattelandsstad met lintbebouwing en een aparte kern in een eeuwenoud polderlandschap. Het open landschap, cultuurhistorie en leefbaarheid zijn leidende elementen hierin.

Het merk-DNA van Oudewater is gevat in de volgende vijf associaties: Historie, Bourgondisch, Gemoedelijk/Gastvrij, Actief/Sportief en Ondernemend, waarbij de gemeenschapszin 'voor elkaar, door elkaar' belangrijk is.

Gemeente Oudewater

Landschap en cultuurhistorische waarden

Situatie

Het betreft een cultuurhistorisch waardevol gebied. Typisch zijn de zeer open polders, welke volgens het vaste copesysteem ontgonnen zijn en de lintbebouwingen langs de waterlopen. Achter de ontginningsassen liggen de kenmerkende tiendwegen en houtkades. Oudewater is van grote afstand herkenbaar aan zijn markante kerktorens. De Hollandse IJssel en de Lange Linschoten zijn de dragers van waaruit Oudewater is ontstaan.

Op deze wijze “past” al eeuwen lang de ruimtelijke kwaliteit van de linten en kernen bij de kwaliteit van het omliggende landschap.

Het cultuurlandschap wordt steeds meer beïnvloed door ruimtelijke ontwikkelingen, waardoor het behoud van de landschappelijke waarden onder druk staat. Ook hebben klimaatverandering en bodemdaling invloed op de toekomst van het landschap.

Opgave

De landschappelijke waarden vormen een belangrijk uitgangspunt voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Beoordeel de verschillende gebieden en landschappen daarom eerst op landschaps- en cultuurhistorische waarde. Neem de samenhang met natuur, landbouw en beleefbaar groen mee in deze beoordeling. Benoem enerzijds welke landschappen en gebieden beschermd moeten worden en anderzijds op welke manier het landschap versterkt kan worden. Stel vanuit de landschaps- en cultuurhistorische waarden randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Hierbij dient Oudewater zich te realiseren dat het geen eiland is. Nationale (Energie, Klimaatadaptatie) en regionale (Wonen, Werken, Mobiliteit) opgaven zullen in Oudewater gevolgen hebben. Het is aan ons om de voorwaarden waaronder en de te behartigen belangen en waarden scherp geformuleerd te hebben.

Producten in ontwikkeling

Cultuurhistorische Waarden Kaart (CHWK) (2020)

Wonen en leefbaarheid

Situatie

Het aantal huishoudens in Oudewater zal blijven toenemen door de demografische groei en een verdere afname van het aantal personen per huishouden. Met de wens van 30 woningen per jaar voorziet het huidige programma nog voor 3 jaar (realistisch) tot 7 jaar (optimistisch) in uitbreidingsmogelijkheden. Daarnaast is een inhaalslag voor de oplossing van wachtlijsten en andere woningzoekenden nodig. Deze opgave kan niet worden voorzien binnen de huidige rode contour. Om aan de volledige vraag te voldoen zijn locaties nodig buiten de bestaande rode contour. Ook de vitaliteit van Hekendorp staat onder druk door de vergrijzende bevolking, bevolkingsafname door verdunning van huishoudens en het gebrek aan bouw mogelijkheden.

Opgave

We blijven aan de slag om alle binnenstedelijke opties (reeds bekend, en nog onbekend) gerealiseerd te krijgen. Daarnaast stellen we voor een nieuw programma op te stellen voor stedelijke ontwikkeling, wat als bouwsteen kan dienen voor de Omgevingsvisie. Hierin dient rekening te worden gehouden met alle doelgroepen en het mogelijk maken van doorstroming, waarbij de inwoners in een kwetsbare positie niet uit het oog worden verloren. Voor zowel Oudewater als Hekendorp zal woningbouw nodig zijn voor het op peil houden van de vitaliteit en bestaande voorzieningen. Daarnaast zal de lobby richting Provincie blijven doorgaan om de rode contour te verruimen. Voor wat betreft de vitaliteit van Hekendorp wordt er gewerkt aan een dorpsvisie vanuit de gemeenschap.

Producten in ontwikkeling

Woonvisie (2020)

Dorpsvisie Hekendorp (2020)

Gemeente Oudewater

Bedrijven

Situatie

De gemeente Oudewater heeft relatief veel arbeidsplaatsen (3400, ruim 65% van de beroepsbevolking). Met Tappersheul III wordt de ruimte voor bedrijventerreinen uitgebreid met 3 hectare. De uitbreiding heeft als doel een vitale economie in Oudewater te blijven bieden. De hoogste prioriteit is in eerste instantie de bedrijven uit het buitengebied waarvan overlast wordt ondervonden te verplaatsen naar Tappersheul. Er is dus niet alleen sprake van een netto- uitbreiding, maar ook van een significante verplaatsing.

Tappersheul III biedt onvoldoende ruimte aan het totaal aantal inschrijvingen (8,5 ha). Daarop is een aanvullende inventarisatie van de interesse voor bedrijventerrein uitgevoerd. De behoefte aan netto-uitbreiding wordt velen malen hoger ingeschat. Een verdere analyse van de interesse leert dat er een significante wens tot uitbreiding ligt bij transport(gerelateerde)bedrijven. Tappersheul is hiervoor minder geschikt in verband met de afstand tot de snelweg.

Met het bedrijfsleven wordt gewerkt aan een volgende economische agenda, waarin ook ingegaan wordt aan de ruimte eisen en beperkingen, en aan de gewenste aard van de (toekomstige) beroepsbevolking.

Opgave

Onderzoek mogelijke locaties voor bedrijven(terreinen) buiten het bestaand stedelijk gebied (de rode contour), bijvoorbeeld de spoorzone bij Papekop, maar ook de mogelijkheden binnen stedelijk gebied. Het verplaatsen van bedrijven uit de woonkern zou in totaal zo'n 1,5 hectare aan ruimte op kunnen leveren.

Producten in ontwikkeling

Bestemmingsplan Tappersheul III (2020)
Herstructureringsplan Tappersheul I en II (2020)
Economische Visie 2019 en verder

Energie

Situatie

De duurzame ambitie van Oudewater in het Coalitieprogramma schrijft een reductie van CO₂-uitstoot in 2050 met 50% t.o.v. 1990. Met deze ambities volgt Oudewater de landelijke ambitie. Deze energietransitie zal impact hebben voor inwoners, bedrijven, de inrichting van het stedelijk gebied en de inrichting van het buitengebied.

Opgave

De bebouwde omgeving wordt aardgasvrij. De gemeente neemt de regie door het opstellen van een transitievisie warmte (eind 2021) en uitvoeringsplannen per wijk. De transitievisie warmte beschrijft een overzicht van de warmtealternatieven per wijk met het tijdpad waarop wijken van het aardgas zullen worden afgesloten. Op basis van de transitievisie warmte worden uitvoeringsplannen opgesteld waarin wordt beschreven hoe de bebouwde omgeving kan overstappen op duurzame warmte. Deze transitievisie warmte en uitvoeringsplannen worden geborgd in de omgevingsvisie. Naar verwachting zal een verzwaring van het elektriciteitsnet meer ruimte vragen in wijken en op bedrijventerreinen voor bijvoorbeeld trafo's, laadpalen en opslag.

Daarnaast gaan afspraken gemaakt worden over duurzame energieopwekking in regionaal verband (Regionale Energie Strategie) en daarmee ook in Oudewater. Om deze grootschalige energie-opwekking mogelijk te maken via de omgevingswet, is het gewenst een afwegingskader te ontwikkelen om de alternatieven voor fossiele brandstoffen, zoals biomassa, geothermie, zonne-energie en windenergie, te onderzoeken. Naast ruimtelijke kaders kunnen ook kaders voor bijvoorbeeld lokaal eigenaarschap worden meegegeven. Aangezien de energietransitie alleen in gezamenlijkheid kan worden bereikt zal de verduurzaming van gebouwen grotendeels door bewoners en bedrijven zelf ter hand worden genomen. Een grote rol voor de gemeente ligt hiermee bij het ondersteunen en faciliteren van lokale initiatieven.

producten in ontwikkeling

Energie Actieplan Oudewater (2019)
Regionale Energie Strategie (2020)
Transitievisie warmte (2020-2021)
Afwegingskader (2020)

Agrarische sector

Situatie

De landbouw- en veeteelt sector treedt op als beheerder van het landschap en is daarmee belangrijk voor het behoud hiervan. Als gevolg van de bodemdaling en te verwachte verandering in het beleid van onder andere het Ministerie van EZ (LNV) en de waterschappen is het huidige agrarische gebruik van het veenweidegebied rond 2040 naar verwachting niet meer te handhaven. Er zullen nieuwe verdienmodellen ontstaan en tevens andere activiteiten plaats gaan vinden in het buitengebied, met gevolgen voor het agrarisch landschap.

Opgave

Als gevolg van de bodemdaling en vermijden oxidatie is in de toekomst een deel van het areaal in het landelijk gebied niet op de huidige manier te benutten voor agrarische activiteiten. Het combineren van functies en het perspectief bieden aan functieverandering is daarom een opgave die op het landelijk gebied afkomt. Stimuleer en faciliteer nieuwe ontwikkelingen in samenwerking met andere overheden en de ondernemers. Onderzoek en benut de kansen voor het combineren van verschillende functies in het veenweidegebied zoals natuur, energie en nieuwe vormen van agrarisch ondernemen, waarbij de agrarische activiteiten in beginsel kunnen worden blijven uitgevoerd.

Product in ontwikkeling

Bestemmingsplan Landelijk gebied Hekendorp en Papekop 1^e herziening (2019)

Mobiliteit

Situatie

Oudewater is beperkt ontsloten via auto-, fiets- en openbaar vervoer verbindingen. Er zijn momenteel geen grootschalige of belangrijke infrastructurele projecten aan de orde ten bate van de ontsluiting van Oudewater. Uiteraard dienen alle eventuele ruimtelijke ontwikkelingen voorzien te worden van een goede ontsluitingsstructuur. Ook dienen de verkeerskundige gevolgen van deze ontwikkelingen op de directe en indirecte omgeving onderzocht te worden. Hiermee kan de veiligheid worden geborgd en worden drukte en luchtvervuiling tot een minimum beperkt. Technologische ontwikkelingen zullen invloed hebben op het verkeer. Elektrisch rijden en autonoom vervoer zullen invloed hebben op de manier waarop we ons verplaatsen (en parkeren), ook in Oudewater. De provincie is in grote mate bepalend inzake de ontsluiting van Oudewater.

Een aandachtspunt is het aantal vrachtverkeersbewegingen als gevolg van het groeiende bedrijfsleven en bedrijventerrein Tappersheul. Dit veroorzaakt ongewenste vrachtverkeersbewegingen en daarnaast een versnelde achteruitgang van het wegennetwerk. Daarnaast blijkt uit de recent uitgevoerde parkeerdrukmeting dat de parkeerdruk in bepaalde straten erg hoog is. Een derde aandachtspunt is de verkeersveiligheid van langzaam verkeer.

Opgave

Zorg dat Oudewater kwalitatief (fietsen, ov) en kwantitatief (auto's) goed bereikbaar blijft. Onderzoek hoe bij de herstructurering en uitbreiding van Tappersheul de overlast als gevolg van vrachtverkeer zo veel mogelijk kan worden beperkt. Het openbare vervoer dient gehandhaafd te blijven. Stimuleer het gebruik van de fiets door het aanleggen van kwalitatief goede (snel)fietspaden en duidelijke bewegwijzering. Onderzoek in hoeverre de binnenstad van Oudewater autoluw kan worden gemaakt en in hoeverre dit wenselijk is met inwoners en ondernemers. Onderzoek daarnaast hoe de parkeerdruk kan worden vermindert.

Product in ontwikkeling

Uitwerking Masterplan Binnenstad Oudewater

Recreatie

Situatie

Naast de lokale vraag naar recreatieve mogelijkheden speelt ook de vraag vanuit de groeiende Utrechtse stedelijke regio (Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein) en Gouda. Recreanten van buiten de Lopikerwaard weten Oudewater als aantrekkelijk cultuurhistorische parel in het Groene Hart ook te vinden. De historische binnenstad geniet landelijke bekendheid. Het omliggende landelijk gebied als recreatieve bestemming wordt in toenemende mate bezocht.

Opgave

Ontwikkel een visie waarin de kwaliteiten van bestaande recreatiemogelijkheden worden gewaardeerd en stel vast welke recreatieve aanvullingen nodig zijn. Onderzoek en benut combinatiekansen van recreatievoorzieningen met andere opgaven in het landelijke gebied. De verdere ontwikkeling van recreatie in De Utrechtse Waarden zorgt ervoor dat deze sector een duurzame economische drager van het gebied kan worden. Daarmee draagt het bij aan behoud van het landschap, de leefbaarheid en een positief imago van het gebied.

Product in ontwikkeling

Uitvoeringsplan (water)recreatie en toerisme Oudewater

Klimaatadaptatie

Situatie

Het klimaat verandert en dit leidt tot onder meer hittestress in de bebouwde omgeving en langdurige droogte die de bodemdaling zal versnellen. Ook zullen hevige regenbuien vaker voorkomen en neemt het risico op een overstroming toe. De huidige bebouwde omgeving is niet ingericht op het verwerken van deze klimaateffecten.

Opgave

Houdt bij de keuze van nieuwe gebieden en inrichting van nieuwe en bestaande gebieden rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Neem maatregelen mee in het (her)ontwerp en de (her)ontwikkeling van deze gebieden. Vergroening van het bebouwde gebied is nodig. Ontwikkel kaders waardoor nieuwe ontwikkelingen zoals het aanleggen van een woonwijk of bedrijventerrein altijd klimaat adaptief zullen ontwikkeld.

Product in ontwikkeling

Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2020-2024 (wateroverlast en deels droogte)

Gezondheid en milieu

Situatie

Om een aangenaam leefklimaat voor mens en natuur veilig te stellen in de toekomst is het van belang rekening te houden met een veelvoud aan gezondheids- en milieuaspecten, als bijvoorbeeld geluid. Als gevolg van de implementatie van de Omgevingswet zal veel wet- en regelgeving op het gebied van milieu en gezondheid gedecentraliseerd worden zodat de gemeente haar eigen gewenste invulling kan bepalen.

Opgave

Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Bij alle ruimtelijke thema's en ontwikkelingen zijn gezondheid en milieu belangrijke aspecten. Stel daarom de gewenste leefomgevingskwaliteit vast en maak een afweging te maken tussen de verschillende belangen. Geef deze integrale afweging een nadrukkelijke plaats in de Omgevingsvisie van Oudewater.

Product in ontwikkeling

Omgevingsvisie (2021)

